

Pentru elevii de liceu

<i>5 Martie 2016</i>	$9 - 10^{15}$	<i>Subprograme. Mecanisme de transfer prin intermediul parametrilor</i>	<i>Lect. dr. Prejmerean Vasile</i>
	$10^{30} - 11^{45}$	<i>Algoritmi elementari</i>	<i>Conf. dr. Czibula Istvan</i>

http://www.cs.ubbcluj.ro/~per/Web_Page/Cursuri.htm

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Facultatea de Matematică și Informatică

[Home](#)

[Cursuri](#)

[Proiecte](#)

[Cv](#)

[Calendar](#)

[Lucrari Lic. Dis. GrI](#)

[Contact](#)

Cursuri 2015-2016

Semestrul I

• • •

• • •

Semestrul II

• • •

• • •

Lectii Admitere

(Concursul *Mate-Info* ~ 16
Apr. 2016)

5 martie 2016,

9:00 - 10:15

sala 2/Et.I

Subprograme.

Mecanisme de transfer prin intermediul parametrilor:

1. Subprograme definite de utilizator

1.1. Subprograme.

Mecanisme de transfer prin intermediul parametrilor.

Subprograme (*Pascal*) :

- proceduri *Procedure*,
- functii [*Function*].

-
- Parametri (tipuri/clasificari),
 - Vizibilitate,
 - Parametri de tip *Funcție*, *Procedura*,
 - Apelul recursiv (subpr. recursive),
 - Definiere simultană (*Forward*).

Subalgoritmi: rezolvă o anumită subproblemă

Apel:

[*Cheamă*] *Nume_Subalgoritm (Lista_parametri_actuali);*

Def.:

Subalgoritmul Nume_Subalgoritm (Lista_parametri_formali) Este : {Antet}

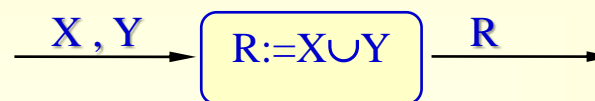
... { Corp subalgoritm }

Sf_Subalgoritm. { sau Sf_Nume_Subalgoritm. }

Parametri de Intrare → Expresii

Parametri de Iesire → Variabile

Exemplu: pentru trei mulțimi date A , B și C calculăm $A \cup B$, $A \cup C$ și $B \cup C$

Algoritmul Reuniuni Este :

Date A,B,C;

Cheamă Reuniune (A,B,R1);

Cheamă Reuniune (A,C,R2);

Cheamă Reuniune (B,C,R3);

Rezultate R1;

Rezultate R2;

Rezultate R3;

Sf_Algoritm.

Subalgoritmul Reuniune (X,Y, R) Este :

R:=X;

Pentru fiecare $y \in Y$ Execută

Dacă $y \notin X$ Atunci $R:=R \cup \{y\}$

Sf_Dacă

Sf_Pentru

Sf_Reuniune.

Subalgoritmul Reunionune determină mulțimea $R = X \cup Y$ astfel :

*$R := X \cup (Y \setminus X)$, adică depune în reuniune mai întâi elementele din mulțimea X , la care apoi mai adaugă acele elemente din Y care nu **aparțin** lui X .*

Funcții: ~ Subalgoritm + Val. funcției

Apelul unei funcții:

se face scriind într-o expresie numele funcției urmat de lista parametrilor actuali.

... Nume_Funcție (Listă_parametri_actuali) ... { → expr. → instr. }

Def.:

Funcția Nume_Funcție (Listă_parametri_formali) Este : { Antetul funcției }

...

Nume_Funcție := Expresie; { Corpul funcției }

...

Sf_Funcție. { sau Sf_Nume_funcție. }

Parametri de Intrare → Expresii
Parametri de iesire → Variabile

Exemple: Există & Apart

Funcția Există (b, A, n, p) Este :

$p := 1;$

Cât_Timp ($p \leq n$) și ($b \neq a_p$) Execută $p := p + 1$ Sf_Cât_Timp;

Există := ($p \leq n$)

Sf_Există.

Funcția Apart (b, A) Este :

$p := 1;$ $\{Card(A) = |A|\}$

Cât_Timp ($p \leq Card(A)$) și ($b \neq A[p]$) Execută $p := p + 1$

Sf_Cât_Timp;

Apart := ($p \leq Card(A)$)

Sf_Apart.

Funcția Card (A) Este :

Card := a_0

Sf_Card.

Dacă $y \notin X$ Atunci $R := R \cup \{y\}$ Sf_Dacă;

Dacă Not Apart (y, X) Atunci $R := R \cup \{y\}$ Sf_Dacă;

Exemplu: determină maximul dintr-un șir X cu n componente .

Funcția $Max(X,k)$ Este :

Dacă $k=1$ Atunci $Max:=x_1$ {Consistența}

*Altfel Dacă $Max(X,k-1) < x_k$ Atunci $Max:=x_k$
Altfel $Max:=Max(X,k-1)$*

Sf_Dacă

Sf_Dacă

Sf_Max.

Apelul:

$Max(X,n)$

Exemplu: decide dacă b aparține primelor k elemente din șirul A .

Funcția $Apart(b,A,k)$ Este : { a_k Propr. }

$Apart := (k > 0)$ și ($Apart(b,A,k-1)$ Sau ($b=a_k$))

Sf_Apart.

Apelul:

$Apart(b,A,Card(A))$

Subprograme Pascal : Procedure, Function :

$\langle \text{Def_subprogram} \rangle ::= \langle \text{Def_funcție} \rangle \mid \langle \text{Def_procedură} \rangle$

$\langle \text{Def_funcție} \rangle ::= \langle \text{Antet_funcție} \rangle ; \langle \text{Bloc} \rangle$

$\langle \text{Def_procedură} \rangle ::= \langle \text{Antet_procedură} \rangle ; \langle \text{Bloc} \rangle$

$\langle \text{Antet_funcție} \rangle ::= \text{Function } \langle \text{Nume} \rangle [(L_p_f)] : \langle \text{Tip_f} \rangle$

$\langle \text{Antet_procedură} \rangle ::= \text{Procedure } \langle \text{Nume} \rangle [(L_p_f)]$

Real, Integer, Byte, Boolean, Char, String, ...

Apel:

P: $\langle \text{Nume} \rangle [(Lista_parametri_actuali)] ;$

F: $\dots \langle \text{Nume} \rangle [(Listă_parametri_actuali)] \dots \quad \{ \rightarrow \text{expr.} \rightarrow \text{instr.} \}$

Parametri :

$\langle L_p_f. \rangle ::= \langle spf \rangle \{ ; \langle spf \rangle \}$

$\langle spf \rangle ::= \langle sp_val \rangle \mid \langle sp_var \rangle \mid \langle p_functie \rangle \mid \langle p_procedura \rangle$

$\langle sp_val \rangle ::= \langle lista_id \rangle : \langle id_tip \rangle$

$\langle sp_var \rangle ::= \mathit{Var} \langle lista_id \rangle : \langle id_tip \rangle$

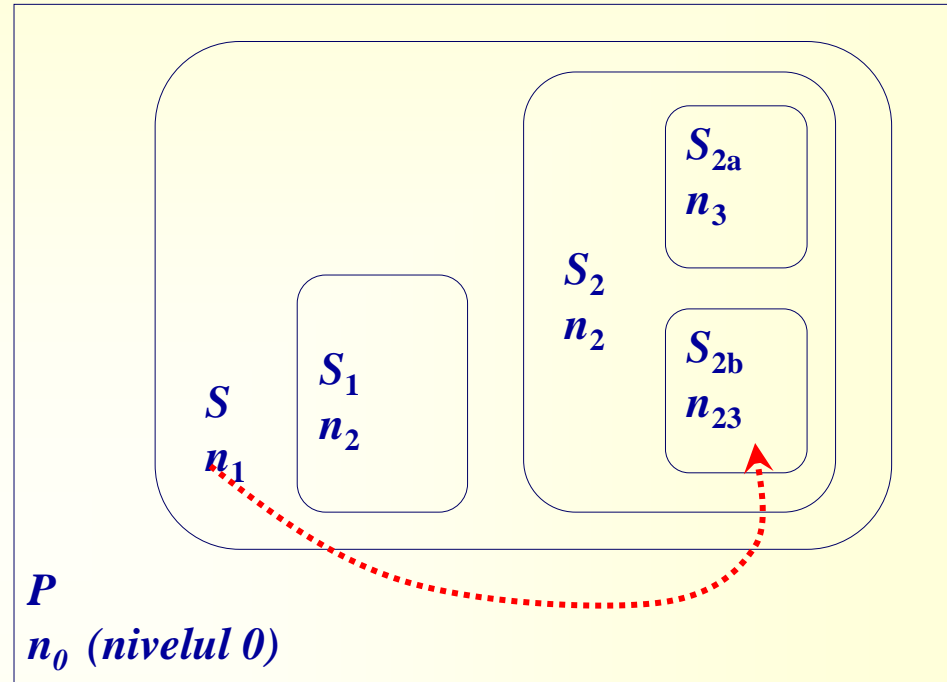

Procedure Reuniune (A,B:Multime; Var C:Multime);

Vizibilitate :

Domeniu de vizibilitate:

- Var. *locale*
- Var. *globale* (!)
- Proceduri,
- Functii,
- ...


```
Function Apart ( $b$ :Integer;  $A$ :Multime) : Boolean;    {Apartine  $b$  multimii  $A$ ?}  
Var  $i, n$  : Integer;          { Locale }  
Begin  
     $i:=1$ ;  $n:=A[0]$ ;  
    While ( $i \leq n$ ) And ( $b \neq A[i]$ ) Do  $i:=i+1$ ;  
     $Apart := i \leq n$                 {Apartine, daca  $i \leq n$  }  
End;
```

Program AuB_AuC_BuC;

Type Multime = Array[0..100] Of Integer;

Procedure Citeste (Var A:Multime); { *Citeste o multime de la tastatura* }

Var c,p,n : Integer; s : String;

Begin

Write (' Dati elementele multimii : '); Readln (s); n:=0;

While s<>" Do Begin

n:=n+1; Val(s,A[n],p);

If p>0 Then Val(Copy(s,1,p-1),A[n],c) Else p:=Length(s); Delete (s,1,p)

End;

A[0]:=n; { n=Card(A)→ A[0] }

End;

Procedure Tipareste (A:Multime); { *Tipareste pe ecran o multime A* }

Var n,i : Integer;

Begin

n:=A[0]; Write (' {');

For i:=1 To n Do Write (A[i],',');

Writeln (Chr(8),}') { Rescrie peste ultima virgula, acolada }

End;

```

Function Apart (b:Integer; A:Multime) : Boolean;           {Apartine b multimii A?}
Var i,n : Integer;
Begin      i:=1; n:=A[0];
          While (i<=n) And (b<>A[i]) Do i:=i+1;
          Apart := i<=n                                {Apartine, daca i<=n }
End;

Procedure Reuniune (A,B:Multime; Var C:Multime);  { C := A ∪ B }
Var i,p,q,r : Integer;
Begin      C:=A; p:=A[0]; q:=B[0];                    r:=C[0];
          For i:=1 To q Do
            If Not Apart(B[i],A) Then Begin
              r:=r+1; C[r]:=B[i]      End      C[0]:=r
End;

Var A, B, C, AuB, AuC, BuC : Multime;
Begin                                           { Modulul principal }
  Citeste (A); Citeste (B); Citeste (C);
  Reuniune(A,B,AuB); Tipareste (AuB);
  Reuniune(A,C,AuC); Tipareste (AuC);
  Reuniune(B,C,BuC); Tipareste (BuC);           Readln
End.

```

Parametri de tip Function, Procedure :

Ex.: *Grafic (f,a,b); Grafic (g,c,d); ...*
 Integrala (f,a,b,SumeR); Integrala (g,c,s,Trapeze); ...
 Radac (f,a,b,eps,Coardei); Radac (g,c,d,0.01,Tangentei); ...

```
Program pfp;           {$F+}.
Type   Funcție      = Function   ( x : Real ) : Real ;
        Procedura    = Procedure ( ... );
Function <nume_subpr> ( ... f:Funcție; ... p:Procedura; ... ) : ...
Procedure      ...
Begin          ... f ...           ... p ...           End;
```

Apelul:

```
Function f1 (...):...           Procedure metoda1(...);...
Function f2 (...):...           Procedure metoda2(...);...

... <nume_subpr> ( ... f1, ... ,metoda1, ... ) ...
... <nume_subpr> ( ... f2, ... ,metoda2, ... ) ...
...
...
```

```

Program Parametri_Functie_Procedura;      {$F+}
Type   Sir      = Array [1..30] Of Integer;
      Functie  = Function (x:Integer) : Integer;
      FctBool  = Function (a,b:Integer) : Boolean;
      Procedura = Procedure (Var Z:Sir; n:Integer);
Function f(x:Integer) : Integer; Begin f:=Sqr(x+1)-x End;
Function g(x:Integer) : Integer; Begin g:=Sqr(x-1)+x End;
Function Cresc(a,b:Integer):Boolean; Begin Cresc:=a<b End;
Function DesCresc(a,b:Integer):Boolean; Begin DesCresc:=a>b End;
Procedure Ordonez (Var X:Sir; n:Integer; Relatie : FctBool );
Var      Ordonat : Boolean; k, i, v : Integer;
Begin
      k:=1;
      Repeat Ordonat:=True;
          For i:=1 To n-k Do
              If Not Relatie(X[i],X[i+1]) Then Begin
                  v:=X[i]; X[i]:=X[i+1]; X[i+1]:=v;
                  Ordonat:=False                      End;
              k:=k+1
          Until Ordonat;
End;

```

```
Procedure OrdCresc (Var A:Sir; n:Integer);
```

```
Begin Ordinez ( A, n, Cresc ) End;
```

```
Procedure OrdDesCresc (Var A:Sir; n:Integer);
```

```
Begin Ordinez ( A, n, DesCresc ) End;
```

```
Procedure Gen_Ord_Tip (Var A:Sir; n:Integer; r : Functie;  
Ordonare : Procedura );
```

```
Var i:Integer;
```

```
Begin
```

```
For i:=1 To n Do A[i]:=r(i); {Generare}
```

```
Ordonare (A,n); {Ordonare}
```

```
For i:=1 To n-1 Do Write (A[i],','); Writeln(A[n]) { Tiparire }
```

```
End;
```

```
Var X, Y : Sir;
```

```
Begin
```

```
Gen_Ord_Tip (X,10, f, OrdCresc ); { Prel X }
```

```
Gen_Ord_Tip (Y,11, g, OrdDesCresc ); Readln { Prel Y }
```

```
End.
```


Apelul recursiv :

Este permis apelul recursiv (un subprogram se autoapeleaza). Se ofera solutii simple plecand de la (avand) definitii simple.

Ex.: *Problema turnurilor din Hanoi* , $n! = n * (n-1)!$ *sau* 1 (**Consistenta!**)

Recursivitate → Iteratie !

Ex.: “Fiind date două numere naturale de maxim 30 de cifre, sub forma a două șiruri de caractere, să se determine șirul cifrelor sumei” :

Formulă recursivă pentru a aduna numărul A de n cifre cu numărul B de m cifre :

$$\text{Ad}(A,m,B,n,\text{Tr}) = \begin{cases} \text{Ad}(B,n,A,m,\text{Tr}) & \text{Dacă } m > n & (1) \\ \text{' ' } & m=0, n=0, t=0 & (2) \\ \text{'1'} & m=0, n=0, t=1 & (3) \\ \text{Ad}(A,m,B,n-1,\text{Tr}(\text{'0'+B}[n])) \blacklozenge \text{Cifra}(\text{'0'},B[n]) & m=0, n>0 & (4) \\ \text{Ad}(A,m-1,B,n-1,\text{Tr}(a[m],B[n])) \blacklozenge \text{Cifra}(a[m],b[n]) & m>0, n>0 & (5) \end{cases}$$

```

Program Adunare_Numere_siruri_cifre_baza_10; { Adun_Str[n], n<=30 }
Const n=31;
Type Numar = String[n];
Function Adun (a, b : Numar) : Numar; { Adun := A+B }
Function Ad (m, n, t : Byte) : Numar; { Aduna primele m resp. n cifre }
Var c:Char;
Function Tr (a:Char):Byte; { Tr:=a+b[n] Div 10 ; a = 0 sau a[m] }
Var s : Byte;
Begin Tr:=0; { c:=a+b[n] Mod 10 }
  s:= Ord(a)+Ord(b[n])-$60+t; { s=suma cifrelor 0..19 }
  If s>9 Then Begin Tr:=1; s:=s-10 End;
  c:= Chr(s Or $30); { c=characterul sumei resturilor }
End;
Begin
If n=0 Then If t=0 Then Ad:="" { Cazul (2) }
  Else Ad:='1' { (3) }
  Else If m=0 Then Ad:=Ad(m ,n-1,Tr( '0'))+c { (4) }
  Else Ad:=Ad(m-1,n-1,Tr(a[m]))+c { (5) }
End;

```

Begin

If Length(a) > Length(b)

Then Adun := Adun (b,a) { Cazul (1), m > n }

Else Adun := Ad (Length(a), Length(b), 0) { Initial Transportul = 0 }

End; { Adun }

Function Sp(a:Numar) : Numar; { Completeaza la stanga cu spatii }

Begin

If Length(a) < n Then Sp := Sp(' ' + a)

Else Sp := a

End;

Var a, b : Numar;

Begin

Write (' Dati a : '); Readln (a) ;

Write (' Dati b : '); Readln (b) ;

Writeln(Sp(a) + ' + '); { Tipareste : 1234 + }

Writeln(Sp(b)); { 123 }

Write (Sp(Adun (a,b))); { 1357 }

Readln

End.


```

Program Comparare_Numere_Str_cifre_baza_10;           { <, >, =, n<=10 }
Const  n=10;
Type   Numar = String[n];
Function MaiMare(a,b : Numar) : Boolean; Forward;
Function MaiMic (a,b : Numar) : Boolean;
Begin  MaiMic:=MaiMare(b,a) End;
Function Egale (a,b : Numar) : Boolean;
Begin  Egale := Not MaiMic(a,b) And Not MaiMare(a,b) End;
Function MaiMare (a,b:Numar) : Boolean;  Var m,n:Byte;
Begin
    m:=Length(a); n:=Length(b);
    MaiMare:= (m>n) Or                               { |A| > |B| }
                (m=n) And (m>0) And                 { = }
                (MaiMare(Copy(a,1,m-1),Copy(b,1,n-1)) Or
                (Egale (Copy(a,1,m-1),Copy(b,1,n-1)) And (a[m]>b[n])))
    { Cat(A) > Cat(B) }
    { Am > Bn }
End;
Var    a,b : String;
Begin
    Write (' Dati a : ');  Readln (a);      Write (' Dati b : ');  Readln (b);
    If MaiMic (a,b) Then Write (' a < b ') Else
    If MaiMare(a,b) Then Write (' a > b ') Else
    If Egale (a,b) Then Write (' a = b ') Else           Write (' a ? b ');  Readln
End.

```

1.3. Funcții

O **funcție** este formată dintr-un *antet* și un *bloc (corp)*. Ea poate fi apelată dacă a fost definită în întregime sau doar antetul său.

Antetul unei funcții are următorul format:

Tip Nume (Listă_parametri_formali)

unde:

- *Tip* este tipul valorilor funcției (codomeniul);
- *Nume* este un identificator (literă urmată eventual de litere sau cifre);
- *Listă_parametri_formali* conține *parametrii formali* separați prin ‘,’.

Exemplu:

```
int Min (int a, int b)
{   if (a<b) return a; else return b; }
```

Obs. *Prototipul* unei funcții este *antetul* acesteia urmat de ‘;’.

Corpul unei funcții are următoarea structură:

```
{  
    Declarații  
    Instrucțiuni  
}
```

Exemple:

```
int Cmmdc (int a, int b)                // Cmmdc(a,b)  
{  
    if (b==0) return a;  
    else return Cmmdc(b,a % b);        // Cmmdc(b,a Mod b);  
}  
  
int cmmdc (int a, int b)                // cmmdc(a,b)  
{ int rest;  
  do { rest=a%b;  
      a=b;  
      b=rest; }  
  while (rest!=0);                    // rest ≠ 0; sau while (rest) ;  
  return a;  
}
```

2.4. Apelul unei funcții

Instrucțiunea de apel a unei funcții este un caz particular al instrucțiunii expresie:

Nume_funcție (Listă_parametri_actuali);

O funcție poate fi apelată și în cadrul unei expresii dintr-o instrucțiune:

... Nume_funcție (Listă_parametri_actuali) ... ;

O funcție poate fi utilizată doar dacă a fost definită, sau cel puțin a fost declarat *prototipul* (*antet* ;) ei într-una din următoarele moduri:

- a) *Tip_funcție Nume_funcție (Lista_parametrilor_formali);*
- b) *Tip_funcție Nume_funcție (Lista_tipurilor_parametrilor_formali);*
- c) *Tip_funcție Nume_funcție (void); // nu sunt parametri formali*
- d) *Tip_funcție Nume_funcție (); // nu se fac verificările de tip*

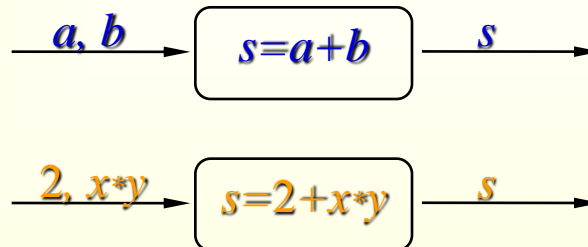
... 2.4. Apelul unei funcții

Apelul implicit pentru *variabile simple (de bază)* este **prin valoare**, iar pentru *tablouri prin referință*. **Apelul prin referință** se obține prin intermediul variabilelor de tip *pointer* sau a operatorului de adresă **&**.

Parametri de intrare → *Expresii*

Parametri de iesire → *Variabile*


```
void suma (int a, int b, int& s)
{
    s=a+b;
}
```

```
{
    ...
    suma (2, x*y, s);
    ...
}
```

... 2.4. Apelul unei funcții

Revenirea dintr-o funcție se poate realiza fie prin instrucțiunea *return*, fie automat după ultima instrucțiune a funcției

(situație în care nu se returnează nicio valoare):

```
return [ expresie ] ;
```

fiind returnată valoarea *expresiei* (dacă există).

Citeste

a

$x+y$

Tipareste

```
void citeste (int& a)  
{  
    cin >> a;  
}
```

```
int citeste (void)  
{  
    int a;  
    cin >> a; return a;  
}
```

```
void tipareste (int a)  
{  
    cout << a;  
}
```

Exemplul 1:

```

#include <graphics.h> #include <math.h>

int  u1,v1, u2,v2;    float a, b, c, d ;
int  u (float x)  { return ((x-a)/(b-a)*(u2-u1)+u1); }
int  v (float y)  { return ((y-d)/(c-d)*(v2-v1)+v1); }
void InitGraf(void)      { int Gd = DETECT, Gm; initgraph(&Gd, &Gm, "c:\\\\Bc\\\\Bgi"); }
void ViewPort(int x1,int y1,int x2,int y2)      { u1=x1; v1=y1;
                                                    u2=x2; v2=y2; /*rectangle(u1,v1,u2,v2);*/ }
void Window(float x1,float y1,float x2,float y2) { a=x1; d=y1; b=x2; c=y2; }
void Rectangle(float x1,float y1,float x2,float y2) { rectangle(u(x1),v(y1),u(x2),v(y2)); }
void Bar(float x1,float y1,float x2,float y2)      { bar(u(x1),v(y1),u(x2),v(y2)); }
void Linie(float x1,float y1,float x2,float y2)    { line(u(x1),v(y1),u(x2),v(y2)); }
void Muta(float x,float y)                          { moveto(u(x),v(y)); }
void Trag(float x,float y)                          { lineto(u(x),v(y)); }
void Rot(float &x,float &y, float x0, float y0, float Alfa) { float xp;
    xp=(x-x0)*cos(Alfa)-(y-y0)*sin(Alfa)+x0;
    y =(x-x0)*sin(Alfa)+(y-y0)*cos(Alfa)+y0;
    x = xp;
}

```

Exemplul 2:

```

#include <iostream.h>;
#include <conio.h>;
int Sf (int& f, int k)
{ int p=0;
  while (!(f%k)) { f/=k; p++; }
  return p;
}
main () {
    clrscr();
    int n; int f2=0; int Uc=1;
    cout << " n : "; cin >> n;
    for (int i=2; i<=n; i++) { int f=i;
        f2+=Sf(f,2); f2-=Sf(f,5); Uc=Uc*f%10; }
    cout << " Uc= " << Uc*((f2&=3,int(f2?f2*1.4:3))<<1)%10;
    getch();
}

```

Exemplul 3: // Calc. $A \cup B$, $A \cap B$ \

```

#include <iostream.h>    #include <conio.h>;

int Card(int A[]) { return A[0]; }
int Apart (int x, int A[])
{ for (int i=1; i<=Card(A); i++) if (x==A[i]) return 1; return 0; }
void n (int A[], int B[], int C[])
{ C[0]=0; for (int i=1; i<=Card(A); i++) if (Apart(A[i],B)) C[++C[0]]=A[i]; }
void u (int A[], int B[], int C[])
{ int i; for (i=0; i<=Card(B); i++) C[i]=B[i];
  for (i=1; i<=Card(A); i++) if (!Apart(A[i],B)) C[++C[0]]=A[i]; }
void Tip (char *Mult, int A[])
{ int i; cout << Mult << '{' ;
  for (i=1; i<=Card(A); i++) cout << A[i] << ","; cout << "\b}" << endl; }
void main (void)
{
  clrscr();
  int A[]={5, 1,3,5,7,9}; Tip (" A :",A);
  int B []={5, 1,2,3,4,5}; Tip (" B :",B);
  int AuB[10]; u (A,B,AuB); Tip (" AuB = ",AuB);
  int AnB[10]; n (A,B,AnB); Tip (" AnB = ",AnB);
  getch();
}

```

2.4.1. Operatorul de adresă (&)

Acest operator (&) se poate utiliza și pentru a defini un tip *referință* printr-o declarație de forma *tip &* (asemănător cu o construcție de forma *tip **, pentru *pointer*).

Cu ajutorul acestui operator putem:

- redenumi o variabilă,
- **realiza un apel prin referință,**
- să declarăm o variabilă de referință astfel:

```
tip & parametru_formal // par. ref. (adresă)
```

```
tip & nume_var_ref; // var. de tip referință
```

Exemplul 4:

// Apel prin Referință

```

#include <iostream.h>;
void suma (int x, int y, int * z) { *z = ++x * ++y; }           // x,y → z
void Suma (int x, int y, int &z) { z = ++x * ++y; }           // x,y → z
void main (void)
{
  int x,y, z;
  cout << " Dati x,y : ";  cin >> x >> y;
  suma(x,y,&z);
  cout << "(x+1)*(y+1)=" << z << endl;
  Suma(x,y, z);
  cout << "(x+1)*(y+1)=" << z << endl;           // mai simplu!
}

```


Recomandare: Top

Down

Mixta

Pas: http://www.cs.ubbcluj.ro/~per/Fp%20-_-/

Cpp: <http://www.cs.ubbcluj.ro/~per/C++%20Oop/>

Succes!

... 5 Martie 2016 ~ 9:00-10:15 -_-